

46357

Dr. Eugen Zugen:

VEČNI GREH

LJUBEZNI MED MOŠKIM IN ŽENSKO

II. ILUSTROVANA IZDAJA

ZAGREB 1929

Nakladni zavod „Neva“, Zagreb, Frankopanska 16

Samo za odrasle !

Pravkar je izšla izredna knjiga znamenitega zdravnika

Dr. Arthur Müller:

HIGIJENA PRVE POROČNE NOČI

Potokaz za zaročene mlade pare.

To knjigo si mora na vsak način naročiti vsak zaročenec, vsaka zaročenka, vsak oče in vsaka mati, ki želi svojim otrokom **srečo v zakonu**. Vsak, kdor želi dobro svojemu narodu, in svojem rodu bode kupil to knjigo, ker brez zdravlja, morala in higijene v zakonu, ne bodo tudi potomci zdravi in močni.

O interesantnosti in važnosti te knjige naj bo v dokaz ta vsebina:

VSEBINA: Pomen spolnega nagona. — Detinstvo in mladost. — Razmerja. — Nevarnosti dolgih zarok. — Zaročenčevo zdravje. — Kapavec in sifilis. — Svadba in svadbena noč. — Prva poročna noč. — Strastne in hladne žene. — Ženski spolni organi. — Devišтво. — Kolikokrat se sme spolno občevati. — Položaji pri občevanju. — Onanija. — Impotencija — vzroki in njeno zdravljenje.

Knjigi je cena Din 6.—, po povzetju Din 11.—

Tko pošilja Din 7.— v znamkah, dobija jo franko.

Naročila sprejema:

**NAKLADNI ZAVOD »NEVA«
Zagreb, Frankopanska ul. 16.**

Novo! Ravnokar izšlo! Novo!

Dr. Paul Adam:

Zablode ljubavnega življenja

Zelo potrebna in poučna knjižica za vsakega oženjenega ali neoženjenega. Potrebna za ljude ki vstopajo v zakon in za oženjene ljudi. Potrebna je starišem, da poučijo svoje otroke. Knjiga opisuje vse pogreške ljubavnega življenja, opisuje škodljivost perversnosti ljubezni v zakonu in kako je slabo v zakonu, če je eden od poročencev homoseksualec oziroma lezbika.

Knjigo lahko vsakemu odraslemu najtopleje priporočamo, ker smo prepričani, da vam bo služila samo kot navodilo in pouk.

Cena je samo Din. 5.—, kdor pošilja v znamkah naj pošlje Din 6.—, a po povzetju Din. 10.—.

Naročila naj se pošiljajo na

**NAKLADNI ZAVOD »NEVA«
Zagreb, Frankopanska ulica 16**

Priporočamo:

<i>Knjiga o dostojnem vedenju</i>	Din	15.—
<i>Veliko sanjsko knjigo</i>	»	25.—
<i>Novo kuharsko knjigo</i>	»	35.—
<i>Največjo zbirko ljubavnih in ženitnih pisem</i>	»	20.—
<i>Sanje v podobah</i>	»	10.—
<i>Narodna pesmarica, zbirka najpriljub. pesmi</i>	»	10.—
<i>Voščilna knjižica. Zbirka voščilnih listov in</i>		
<i>pesmic ob priliki novega leta in imendana</i>	»	10.—
<i>Ročni slovensko-nemški in nemško-slovenski</i>		
<i>slovar</i>	»	20.—
<i>Slovenski-angleški in angleško-slovenski</i>		
<i>slovar. II. pomnoženi natis</i>	»	25.—
<i>Slovensko-italijanski in ital.-slov. slovar s</i>		
<i>katerim se brez pomoči učitelja ital. jezik</i>		
<i>priuči</i>	»	20.—

**NAKLADNI ZAVOD »NEVA«
Zagreb, Frankopanska ul. 16.**

NAKLADNI ZAVOD „NEVA“

Zagreb, Frankopanska ulica 16

Dosedaj so izšle zdravstvene knjige:

- Dr. Holländer:* Kako naj se žena obvaruje spočetja in nosečnosti? - (VIII. popravljena in ilustrovan izdaja) Din 20—
- Dr. Rus:* Zdravje mladine (z 18 podobami in 4 prilogami) Din 40—
- Dr. Rus:* Prva pomoč (z 40 podobami) Din 32—
- Dr. Adam:* Zablude ljubavnega življenja Din 5—
- Dr. Müller:* Higijena prve poročne noči (potokaz za zaročene mlade pare) Din 6—
- Dr. Zugen:* Večni greh ljubezni med moškim in žensko (II. ilustrovan izdaja) Din 12—

V tisku:

- Dr. Riecke:* Spolne bolezni, spolna ljubezen, spolno življenje Din 12—

Vse knjige naročajte pri

NAKLADNEM ZAVODU „NEVA“

Zagreb, Frankopanska ulica 16

Dr. E. ZUGEN:

VEČNI GREH

LJUBEZNI MED MOŠKIM IN ŽENSKIM

ZAGREB 1929

Izdanje: Nakladni zavod NEVA, Zagreb, Frankopanska 16

VEČNI GREH

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF ZAGREB

46357

0800 23135

Uvod

Ze davna tega je izrekel neki pesnik te le enostavne in resnične a obenem slavne besede:

»Najveličanstnejši čin božanstva je pač sožitje moža z ženo, rodbinsko življenje...«

So li resnične te besede? ... Da, in četudi se zakonca med sabo še toliko rujeta in prepirata, ostane zakon vendarle velika blagodat in splošna potreba našega življenja. Kajti brez združevanja moža in žene pogasne kaj kmalu življenje, kakor pogasne ogenj, ko mu zmanjka goriva.

Ženska je lahko še tako muhasta in prepolna vseh mogočih napak, a njena spolnost ostane vsekakor njena največja vrednota. Ona je magnet, ki se ga moški mnogokdaj uprav noro oklepa. Ženska osvaja telesa moških a tudi njih duše! Spolni odnos med moškim in žensko je brezdvomno najveličanstnejši trenutek v človeškem življenju.

Nikdar ne bo razmerje dekleta do dekleta ali fanta do fanta toliko prijateljsko in tako slepo vdano kot je razmerje med fantom in dekletom, med možem in ženo ali obratno.

1700

225
29

Razlika med moškim in ženskim telesom

Moški se loči od ženske po tem, da ima drugačno spolovilo, drugačno velikost in obliko celotnega telesa in posameznih organov.

Na splošno: ženska je manjša kot moški, ima slabotnejše in mečje mišice, a zlasti medenica ji je nižja. Zunanje oblike ji preje vzbrste kod moškim, a zato preje uvenejo in ostarajo.

Ženska glava je okroglejša, čelo je nizko, usta in nos sta manjša, vrat pa ima ženska navadno daljši kod ga vidimo pri moških, tudi jabolko manj izstopa. Pri ženskah je dolnji del telesa obilnejši kot zgornji, ledja so jim širša, rebra in bedra pa manj izbočena kot pri moških, dočim so pri ženskah grudi bohotno razvite. Razdalja hrbtenice do bokov ni ravno velika in baš to odloča, da govorimo o lepih ženskih bokih.

Zlasti boki in noge dajo ženski posvem drug izgled kot moškim. Ženske imajo tanjša in slabotnejša kolena kot moški; tudi meča so jim manjša ter noge in roke.

V krvi ženske je več ogljika, to pa radi močnejšega in lahkotnejšega dihanja, kar je pač posledica krajših in bolj prostornih prs.

Ženska ima anatomsko slabše razvito možganje, tanjše trepalnice in manjše uhlje. Tudi jezik imajo tanjši in nekaj krajši, dočim jim je brada močnejša.

Ženske se zgovornejše kot moški, odlikujejo se tudi po boljšem okusu.

Konture ženskega telesa so mehko izražene, nekako izglajene. Telo je najširše v predelu mednice in zaostre v omeri nog v ostri kot.

Žensko telo je vitko in mehko.

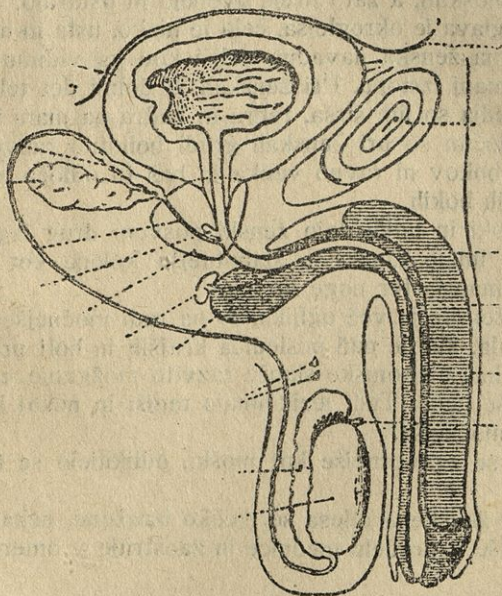
Kožo imajo ženske nežno, belo in mehko, torej slično moškim, a želodec in jetre so pa gotovo manjše. Zato tudi ženske toliko ne pojedjo kot moški in se tudi lažje izpraznjujejo.

Koliko vse te telesne razlike vplivajo na dušo, na psiho, — o tem razpravljamo v poznejšem poglavju.

Spolni aparat pri možu

Pravzaprav je malo čudno in komično in tudi malo nerodno, pisati o spolovilih. Neka neupravičena navada in neka svojevrstna sramežljivost nam sicer »dovoljujeta«, da moremo na dolgo in široko govoriti o vseh mogočih stvareh — ali o spolnem organu pa ne smeš »misliti na glas«, dasi je on važen del tvojega telesa. In to se nad nami premnogokrat kruto kaznuje.

Moško spolovilo je zgradila priroda o obliki kanala in služi obenem za pot, po kateri zepuščajo nerabne telesne razkrojnine in izločine našega telesa. Po njej se izlivajo torej razne telesne tekočine a tudi moško seme. Med tem ko je ženska spolna naprava zgrajena v glavnem nalik plitki skledi, zavzema ta naprava pri možu obliko kanala.

Ud pri možu je sestavni del njegovega spolnega aparata. On posreduje transport semena, ki se izgotavlja o notranjosti. Ud (penis) meri 10 do 15 cm, premer mu je 25 do 30 mm. Sestoji iz treh delov: 1. iz želoda, 2. iz scala in 3. iz brecila.

Želod je v obliki manšete zavihan konec scala in nalikuje polkroglji, ki jo vidiš, če povlečeš z njega pokrivko. Če se pod po-

krivko, zlasti na vratu želoda najde umazanijo ali gnoj, moremo sumiti na spolno obolenje. V običaju židov in nekaterih orijental-skih narodov je obrezovanje želoda.

Rob želoda je precej napet in nalikuje vencu kjer najdemo slično kot v brazdi številne male žleze, iz katerih se izceja bela, gosta sluz. Ta sluz, namešana z odkrušenimi in odmrliimi delčki kože pokrivke je takozvano mastilo (smegma).

Brecilo uda je prostorninsko zgrajeno mrežje mnogobrojnih žil in krvnih prostorov. V te prostore se naleti kri, kar napravi ud trd in ga dvigne. Napetost in stojnost uda zavisi od množine krvi, ki zastaja v brecilu.

Napeto brecilo in pripadajoče mišice vzravnavajo ud, dokler ne izštrcne seme.

Na modih (»jajca« oziroma funkcionalno pred njimi najdemo po eno modco (epididymis) velikosti graha. Modce seme le prevaža a ga ne napravi.

Vsi ti organi se razpoznajo zlasti dobro, kadar so bolni.

Prostata

Pod skalnim mehurjem najdemo prostato, nalik obročku okrog scala ovito žlezo, ki sliči po velikosti in obliki kostanjevemu plodu. Ustroj prostate nikakor ni enostaven, poleg obilega mišičja vsebuje tudi 30 do 50 razvejčenih žlez, ki bi otrebljene kazale obliko grozda. Iz njih se po 12 do 15-ero ozkih izhodih izliva v scalo sluzast izcedek prostate, ki daje semenu oni značilni vonj.

Prostata izliva svojo sluz, da razredči seme, napravljeno v modih, s čimer poveča njegovo gibljivost.

Modo

V kožnatem modniku (mošnja) sta dve povsem slični si modi (jajca), levo in desno modo. Oni sta od spolne zrelosti do njenega usika vse skozi zaposleni v produkciji semena, sta tedaj najbistrejši del spolne naprave in igrata tudi pri samem občenju prvo vlogo.

Moda so tedaj semenišče moških spolovil in edini producent pravega semena, dočim ostali deli to seme samo prenašajo od mesta nastanka v kraj namembe.

Modo je torej spolna žleza. Njegova žleznina je mehka a trdna, rdečkastormena in jo vezivne stene razporejajo v 250 do 300 predelov. Ti predeli vsebujejo ozke, cilindrične, v svojem poteku močno zmotane cevke. To so one cevke, v katerih se pripravlja in zori seme. Levo jajce je navadno večje kot desno in je tudi njegov vpliv pri občenju večji.

V modniku, katerega barva je temnejša, kod drugje na telesu, pa najdemo razven moda (testis) in modca (epididymis) še tri male tvorbe, katerih vloga pa ni pojasnjena. To so namreč pokrneli ostanki nekdanjega močnejšega organa. Iz modca vodi k udu močnejši, mestoma močno nabran semenovod odnosno izvodilo. V tej večjih zmotani cevi se nabira seme, ki bi zvrnato zavzelo dolžino 5 do 6 metrov.

Iz moda, torej iz zmotanih in tem sledečih ravnih semenogojnih cevčic odhaja seme skozi mrežje kanalov v glavno odvodilo. V njem se mu pridružijo še izcedki drugih žlez in šele zdaj imamo kompletno ono sluzasto tekočino, ki nam je znano kot »moško seme«.

Seme, ako bi otrdelo, bi bilo tedaj podobno vrvici, ki bi segela od skorje v modu pa tje do skalnega mehurja. O semenu bomo razpravljali ponovno v poglavju »Namen in posledica občenja«.

Cevke semenogojke

Te drobne cevčice oddajajo v svojem poteku iz sebe nebroj novih cevčic, ki jih opleta bogato krvno in mezigovno žilje.

V obeh modih je nekako 500 do 600 cev-k-semenogojk, ki nalikujejo podolgovatem klopčiču. Ti klopčiči so potom omesnega mrežja spojeni z modcem po 12 do 15 cevkah. Te napravljajo končno eno samo cev, v kateri se gomili seme. Ta cev je cilindrična, zbira v razdalji 2 do 10 cm vse cevke modce in jih s tem veže s skalom. Ta cev, nazvana semensko izvodilo, je edina pot za seme iz moda v ud. Njen potek iz mode v ud vodi v steni trebušne votline.

Moško seme

Seme je vlecljivo tekoča, lepljiva svetlosiva tekočina z značilnim, precej ostrim, svojevrstnim duhom, ki spominja na kvašeno testo. Seme sestavljata semenka tekočina in spermiji, kakor imenujemo iz moda došle zrele spolne stanice. Seme je napravljeno iz 90% vode, 6% sluzne mase, 3% fosforovega apna in 1% materija.

Spermiji imajo jabolčni pečki podobno glavico in ličast rep. V dosti redki semenski tekočini živahno valovijo z bičem in s tem živahno brziijo na vse strani. Ta zanimiv pojav prikaže še navaden mikroskop in oko z nasladd in občudovanjem sledi njih poganjaju in vračanju, prekopicavanju in odne i kanju, kar vse je izraz samostojne zgibljiivosti teh majčkenih bitij, ki jih vsako občenje več stotisoč izlije iz spolovila. Zunaj telesa žive spermiji le po nekaj

aminut. Uničijo jih vročina, mraz, slano in kislo. Od pogojev okolice zavisi torej trajanje njihovega življenja.

Spermiji nastojajo samo v modu in sicer v zmotanih cevkah semenogojkah. Od tu pridejo v izvodilo in skozi iztrebilo po udu ven iz moškega telesa.

Moški skalni mehur nima s spolovilom poslovno nikakve zveze, pač pa odhaja pri moških vsebina mehurja istim putem iz telesa kot vsebina spolnih žlez. — A ta sicer kratka skupna pot je dovoljna, da morejo po njej prodreti v mehur in še dalje kužne klice, dobljene pri občenju z okuženo osebo.

Spodnji del sečevoda je vložen v ud, iztapeciran s tenko sluznico in obdan od lastnega brecila.

Scalni mehur je rezervar za skalnico, on torej ni spolni organ in ne spada k spolnemu aparatu. Le anatomsko je z njim v zvezi.

III.

Spolni aparat pri ženi

Žensko spolovilo sestoji iz dveh delov: notranjega in zunanjega.

K notranjim organom ženskega spolovila štejemo jajčnika, iztrebili za jajčeca, maternico (ložesna) in nožnico. Zunanji del spolovil imenujemo osramje.

Osramje pri ženski. Osramje tvorijo: 1. Venerin griček; 2. vnianji ustnici; 3. notarnji ustnici; 4. srbevka in 5. vaginalna loputa.

Osramje opaziš zgoraj med stegni.

Venerin griček (Mons Veneris) je z obilico masti podloženo, vzglavje osramja. Navzdol in nazad se zgublje v vnianji ustnici. Pri spolno zrelih ženskah je griček porastel s kocinami.

Te kocine zrastejo sploh vseokrog osramja in so kodraste. Pri moških segajo v obliki trikota do popka in višje, pri ženskah pa je njih rasti ravno odmejena od trebuha, ki torej ni kosmat.

Vnianji ustnici sta obli kožni gubi, in varujeta notranje dela osramja in spolovila.

Vnianji ustnici sta po barvi drugačni kot notranji. Ustnice so bolj temne kot druga koža, pri devicah in deklicak so še rdeče, pozneje pa osive in potemne.

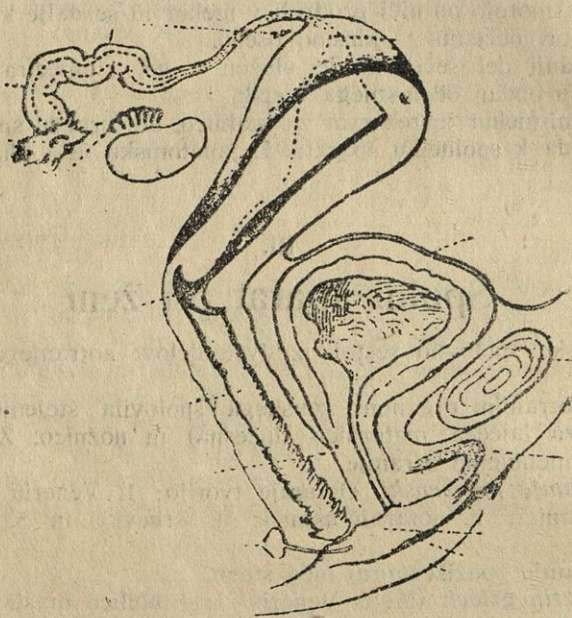
Ustnice so pri dekletih polne, sveže in se tesno prilegajo, pri ženah pa upadejo in ovenejo.

Notranji ustnici sta pravtako pripti, a sta tanje in manji kot zunanji. V zdravem stanju sta notranji ustri prekriti po vnanih, ob

nosečnosti pa izbrekneta a se po porodu znova vrneta v svojo velikino in položaj.

Veliki ustnici osramja spaja zgoraj i spodaj ustnična sponka.

Med zadešnjo sponko in analno odprtino so izpete mišice, pokrite s kožico. To je najelastičnejši del osramja in mnogo pomaga pri porodu, ko izstopa med bradavičami otročja glava. Po porodu mu je oblika zopet normalna.

Notranji del ženskih spolovil

Nožnica (vagina) se prilega spredaj skalnemu mehurju, zadaj danki. Nožnica je kožni kanal, dolg 7 — 10 cm, njena mišičnata stena je bogata na žilju. Pričenja pod grlom maternice, s katero je stopljena v eno in seže spredaj do osramja, kjer tvori sramno pokro. Njen sprednji konec zapira vaginalna loputa (himen, deviška kožica), če pa je že pridrt, sede ob zunanjem ohodu v nožnico bradavičasti ostanki deviške kožice.

Deviška kožica se naziva običajno polmesečasta ali obročkasta mrenica pred ohodom v nožnico. Na njenem gornjem delu vidimo tudi pri devici malo okence, da moreta pri mesečnem čiščenju (perioda) skozenj odtekat sluz in krv. Toda pri prvem občenju prebije

vstopajoči ud to mrenico in raztrga njene žilice, kar dovede do male krvavitve. Ta mrenica pa se more raztrgati tudi brez občenja ali v slučajih silne spolne vzdraženosti.

Potem, ko je bila vaginalna loputa raztrgana, preostane od nje še venec bradavic, sedeč ob zunanjem ustju nožnice.

Na obeh straneh izpred lopute so nameščene Bartolinijeve žleze, oblike in velikosti fižola, One mažejo sluznico.

Nožnica z nameščenjem in prehranjevanjem ploda nima nič posla. Ona le pridrži ud, da izlije seme pred grlo maternice in je torej samo plodilni organ kakor pri možu ud, dočim je maternica ono naročje noseče žene, v katerem nosi rastočo klico novega bitja.

Maternici priležen svod nožnice kaže dva dela. Zadešnji stoji za približno 2 cm nad sprednjim in meri 8 cm, sprednji pa 6 cm. Nožnica je široka prilično 3 cm.

Stena nožnice je mišičnasta, zunaj jo ovija ogrinjalka, znotraj pa jo tapecira sluznica, nabrana v poprečne gube.

Srbevka (Kitzler) je po svojem ustroju in obliki zelo podobna moškemu udu. Njen konček (želod) vidimo pod in za zgornjo sponko, zaprt med gornjim delom vnanjih ustnic. Ta konček nalikuje s strani stisnjenemu želodu, zadaj ima žlebek, in ga pokriva sluznica, v kateri je mnogo živčanih končičev. Srbevka sestoji iz dveh krakov in 3 do 4 cm dolgega telesca. Njeno brecilo je napenja kot to vidimo pri brecilu uda. Tudi nad srbevko je razpeta pokrivka. Srbevka draži k občenju.

Razen okenca v loputi, skozi katero se vrši periodno čiščenje, je malo nad njim pod srbevko še en otvor. Ta pa ne pripada spolovilu, temveč je to izlivek ženskega scala.

Žensko scalo se odpira torej v gorenjem predelu osramja in je dosti krajše kot scalo pri moških.

Moški imajo tedaj eden in isti kanal za scanje in seme, ženske pa imajo za scanje posebnega in posebnega za spolne produkte.

Maternica (uterus) je v spolovilu organ, kjer se pritrdi oplojeno jajčece in razvija dalje in zori. Posel maternice je torej, da napravi posteljico jajčecu, ki je po iztrebilcih prispelo iz jajčnika, da mu za nadaljno rast nudi kot in hrano in da ga pri rojstvu kot več al manj donošen plod iztisne iz sebe.

Maternica ima obliko večje hruške in leži v mali medenci med scalnim mehurjem in danko. Na maternici ločimo tri dele: nožnici najbližji je najožji del, nazvan grljjan (grlo, grlič), ta se sdebela v telo maternice, katere izbuljen svod inmenujemo buljino.

Grljjan moli v nožnico in se v njo odpira, tvoreč tu vnanja usta maternice, njegov nadnožnični del tvori ozek kanal, ki prehaja

v trikotasto, špiljasto votlino maternice. Prehod tega kanala v votlino maternice imenujemo notranja usta maternice.

Tudi stena maternice kaže tri sloje: zunanji sloj gradi podaljšana potrebušnica. Srednji sloj gradijo močne mišične vitre, ki se prepletajo v vseh smereh. Notarnji del stene pa tvori sluznica, ki se le težko odlušči od mišičja.

Med buljino in telesom maternice stopa na levi in desni v njo po eno *iztrebilce za jajčeca* (tuba). Ti tubi sta po 10 cm dolga kanala. Oni se odpirata z enim koncem v buljino maternice, z drugim se ovijata ob jajčniku. Ta konec je votlejši in razvezan v resice, ki molijo v trebušno votlino. Ena teh resic se vlega na jajčnik in poveda dozorelo jajčece v kanal iztrebilca. Kanal je opremljen z razgubano sluznico, ki kot razvejčena vesla, po struji jajčece v votlino maternice.

Tudi iztrebilce je zgrajeno iz treh plasti: iz zunanje ovejnice, v sredi iz mišičnih plasti in znotraj iz sluznice, formirane v mnogobrojne gube, na katerih sede stanice-migetalke in poganjajo jajčece naprej.

Jajčnik (ovarij) je v mladosti sličen jajcu; v podolžni smeri je obrnjen k maternici. Velikost jajčnika je različna. Dolg je približno 4 cm, širom 2 cm debel $1\frac{1}{4}$ cm. Jajčnik ima pri otroku gladko površino. Z nastopom spolne godnosti pa se pojavijo na jajčnikovi površini prve grapaste brazgotine kot posledica izpočenih zrelih jajčnih mešičkov. Pri nosni ženi se jajčnik poveča, včasih celo za dvojno velikost, pri starih ženah pa se zmanjša in omehča.

Jajčnik ima skorjo in sredek. V skorji so mlada jajčeca, v sredici pa žile. Od mnogobrojnih jajčec vsak mesec samo eno dozori — ostala pa razpadejo. Jajčnik deluje nekako od 14. do 45. leta, ko njegova produkcija jajčec popolnoma ugasne.

Če se torej ozremo v zamršen sestav ženskih spolovil, ostaja v nas misel, da še najbolj nalikujejo čašasti posodi, ki v svoji notranosti izdeluje človeški lik, dokler ni dovršen v podobi novorojenčka.

Grudi

Grudi (dojka, mamma) se razvijejo deklicam obenem z drugimi znaki, spolne godnosti v obliki polkroglaste grude, nameščena na prsih med tretjim in šestim rebrom. Grudi so mogočno razvita mlečna žleza, vložena v obilico maščevje. Izvodi te mlečne žleze se zbero v sesek.

Sesek je pri deklicah rdečkast in droben, pri ženah in zlasti pri nosečih ženah pa so seski močnejši in večji.

Okrog seska je temnejše polje, kolobarček. V kolobarčku so razmeščene lojnice in znojnice.

V grudih ni vedno mleka. Priroda je to dragoceno hranivo rezervirala samo za dojenčka in morejo biti grudi mlečne samo pri ženi-materi, ki je rodila. Mlečnost traja po dve leti in več, a ugasne tudi že dosti prej, če je mati opustila dojenje.

IV.

Plojenje, plod in rojstvo

Spolni nagon

Spolni nagon je povsem prirodni pojav kakor n. pr. glad ali žeja. In kakor si človek ne teši gladu in ne gasi žeje samo tedaj in v toliko, kot bi kdo drugi želel ali dovolil, tako se on iz čisto prirodne nujnosti tudi pri svojem spolnem nagonu ne more ravnati po nasvetih in naredbah koga drugega. V spolnem nagonu torej ni mogoče iti proti prirodi. Pri tem pa je obsebi umevno, da mora, kakor pri jelu in pitju, tudi pri spolnem občenju biti nekak red, gotova umerjenost. Tudi za vršiter te prirodne dolžnosti imej zmerno izbrane dobe, zdrav kraj a zlasti pravo mejo! Kajti, kakor nam škoduje čezmerna jela in pitje, istotako nas ubija razbrzdano spolno življenje.

Sploh se mora človek tudi pri občenju, in to vedno in povsod, izkazati, da je kulturn stvor in da se loči od živali.

A to je potrebno ne samo za prikaz človekove kulturnosti ampak nič manj tudi za ohranitev lastnega zdravja.

Kdor spolno obči, naj zlasti pomisli, da spolno občenje ni »za špas«. To je opravek, ki ga prični z resnobo in enako končaj!

Naj nas pri občenju ne vodi le težnja, da zadostimo meseni pohoti, ampak to nam stoj pred očmi, — in to je najpomembnejše trenutje našega življenja — da more biti posledica tega dejanja naš-otrok, naš potomec, naslednik naših duševnih in telesnih lastnosti. Posebno zato bodi v občenju oprezen in ga vrši le ob pravih prilikah. Živali, kakor vemo, se pariyo samo v določeni, zaključeni dobi, — pri ljudeh pa najdemo občenje ob vsekem časa, kjerkoli in s komurkoli. Glavna parola ljudi je: — uživimo čim več ljubimkanja! A to je zlo, brezdušno zlo!

In to zlo zajema ne samo odrasle, dandanes se pogreza vani že nedoletna mladina. Še predno so ji zrele spolne naprave, greši mladina v mislih in fantaziji in si stem razkraje živce.

Znanstveno je namreč ugotovljeno, da so v teh razmerah živci izvedno magnetični in električni in da njih vzburljvanje usodno vpliva na semenišče in seme.

Pritisk krvi vede pri mladeniču do nabrekanja uda, pri devojčici pa draži srbevko. Istočasno so tudi utripi srca burnejši, obtok krvi je po celem telesu pojačan.

Pri takem vzburljvanju more prej ali slej priti do skrajne meje premagovanja in nato do spolnega zadoščenja, bodisi prirodnim ali protiprirodnim putem.

O tem bomo pozneje obširneje razpravljali.

Napet in vzdignjen ud

Radi dotoke krvi v brecilo se ud dviguje in dvigne. Dražljaj za to je mnogovrsten, poteka lahko iz samih sanj a sproži ga zlasti nakopičeno seme. Ko je dražljaj izprožen, se vzbudi krvna struja, uravna ud in ga s pomočjo vezi zadržuje v vzdignjenem položaju. Kratek in debel ud je trši in vzdržnejši kot dolg in droben.

Plojenje

Pri plojenju (občenje, coitus) vlaga moški seme svojih spolovl skozi nožnico ženske pred usta njene maternice. Pri tem vrši moški aktivno vlogo, ženske pa pasivno. Sluz, ki jo pri tem moški izštrcne, je iz semenske vode, izgotovljene v prostati in semeskem mehurčku, v njej pa se gibljejo uzne semenske stanice, izgotovljene v semenogojkah semenišča.

Kot odziv na ubrizgano seme spustiti tudi ženska v primeru zadostne vzdraženosti svojo maternico in iztrebilci na dol in iztisne in ona sluzav izcedek, ko pa se zopet dvigne, vsrka vase moško seme, katero pa tudi brez tega vsrkavanja lahko prispe v votlino maternice.

Plojenje ne vodi vsakikrat do oplojenja. Razlogi so različni, odvisni od enega ali od obeh plodečih.

Kadar imajo ženske perijodo (mesečno perilo) se morajo nekaj dni pred tem in nekaj dni po tem popolnoma vzdržati občenj!

Oploдитеv

Plojenje je z izlivom semenja zaključeno. Semenske stanice iščejo zdaj po najbližji poti dostop do ženskega jajčeca. Število teh semneskih stanic v enem samem izlivu je ogromno, doseže tudi do 200 milijonov. Samo najsposobnejša pride prvo do jajčeca, ga

vzljubi in vstopi vanj. Ta trenutek imenujemo oploditev in pravo spočetje človeka. Pot semenske stanice do jajčeca je v razmeri z njeno velikostjo naravnost velika. Ona, kakor tudi ostale njene tekmovalke, prepleza vso dolgo pot od nožnice (gornji konec) preko vse maternice in celo celega iztrebilca. Šele tu nekje se sreča z jajčecem, ki oplojeno, prav tako po več dni potuje po iztrebilcu, dokler se ne naseli v steni maternice.

Neoplojeno jajčece ali odvišno seme pa ne ostane dolgo v spolovilu. Tam namreč odmre in ženska ga prej ali slej izplavi iz sebe.

Zanimivo je, da se v nenormalnih prilikah opaža tudi nošnost iztrebilca ali celo trebušne šupljine, če v teh krajih nastane spočetje in oplojeno jajčece tudi nadalje tam ostane. Tak porod seveda ne more biti normalen.

Izštrcanje semena

Moški izštrcava seme ne samo prilikom občenja, marveč tudi brez njega, kadar je spolno razvnet in mu je ud napet. Zlasti v sanjah, katerih vsebina je ljubezen, nastopa mnogokrat polucija, kakor imenujemo izsemenjenje, izvršeno brez občenja.

Polucijo vidimo tudi pri moških, ki niso še nikdar občili. Po-bude zanj pride, kakor pri občenju, od določenih živcev. Polucija se pojavlja zlasti v snu, ko prede fantazijo najneverjetnejše možnosti ljubezni in srečanja z žensko, a polucija je opažena tudi v budnem stanju, n. pr. pri pitju in v mnogih drugih trenutkih, ko nas nadvladajo pohotne misli. Polucija normalno nima posledic, le glavobol se izraziteje javlja.

Podobno je pri ženskah a dosti redkeje, a bol pri tem je bolj duševna kot telesna.

Polucije niso nevarne našemu zdravju, one so pač odsev normalnega telesnega razvoja.

Popolna vzdržnost od občenja je zato neprirodna, kajti zdravo telo ga enako pogreše kakor telesno ali duševno hrano.

Perijoda

Izštrcavanje semenja je izključna sposobnost samo moških spolovil. Pri spolno zrelih ženskah pa nastopa v razdobju 28 dni takozvana »perijoda« (mesečno čiščenje, perilo). Pravimo tudi: ženska ima svoj »čas«.

Perijodo dobivajo samo ženske. Pojavi se z nastopom spolne zrelosti (12 — 15 leto) in traja vse do 45. a celo do 50. leta, ko usahne jajčnik in nastopi jalovost. V nosečnosti perijoda izostane.

Ob perilu je spolovilo sočno, iz njega odhaja s krvjo pomešana sluz. Srce bije dosti urno, živci kažejo utrujenost. Perilo je težje za device kot pa za žene.

Zunanja slika perijode je torej čiščenje, izraženo v istekanju omenjene sluzi. Dejansko pa se pojavlja v zrelih ženskah nekak val življenja, ki se 27 ali 28 dni zлива v jakost in se s perijodo poleže, da znova zastavi. Za spolovilo v perijodi ni bitno njegovo čiščenje marveč izpreminjanje notranje sluznate stene v maternici. Ta se namreč takrat pripravlja, da zrahlja steno in pritrdi v njo jajcece, ki 10 — 15 dni preje izskoči iz jajčnika in se pomika k maternici, na tem potu čakajoč oploditve. Jajčnika pripravita vsak mesec eno jajcece. Če to ni bilo oplojeno, izide s sluzjo iz spolovil, življenski val pa znova pripravlja maternico na prihod novega jajčeca.

Če pri spolno zrelih ženskah v dobi plodovitosti perijoda izostane, je to običajno znak, da je občenje postalo uspešno, da je pri ženi nastopilo blagoslovljeno stanje.

Nosečnost

Le ženska more biti mati. Na to veličastno svoje poslanstvo naj bo ona ponosna, dasi stavlja s tem v nevarnost i svojo lepoto i svoje zdravje. Toda kljub temu naj vrši z veliko dobre volje in veliko ljubezni to vzvišeno vlogo, ki ji jo je izročila naša skupna mati priroda.

Nosečnost ni obolenje ampak klic prirode in njen poziv. Toda dandanašnje življenje mnogo otežava razmere, v katerih žene nosijo, rodijo in preživljajo svoj plod.

Marsiktera žena se boji zanositi, a te skrbi niso prav nič potrebne.

Porod nastopi normalno 9 mesecev po spočetju. Svojih 14 dni pred tem telo oteče, ker se spušča maternica nižje. Porodi nedonošenih plodov nastopajo že dosti preje, celo v 7. mesecu. V neobičajnem času izvršeno rojstvo se imenuje splav.

V tednih pred porodom mora imeti porodnica popoln duševni in telesni mir. Vsako naprezanje ali razburjanje se kaj lahko usodno maščuje na dan poroda.

Poroda se ženski ni treba prav nič bati, a najmanj v naših časih, ko je porodna medicina toliko razvita. Glavno za porodnico je, da ohrani popoln mir, da je zadovoljna in v čistem. In če se dan ali dva izpred poroda otvor spolovil ni dovolj razširil, da bi mogla skozenj potovati novorojenčkova glavica, si je treba pomagati s klistirom.

Bolečine nastopajo pri porodu v dveh oblikah: kot pravi porodni krči in kot neporodne težave. Slednje popadejo prebavne organe, a samo za kratko vreme, dočim se pravi porodni krči javijo nekaj pozneje, spočetka slabotno, pozneje pa silneje.

Porodni krči otežajo zlasti hojo in pritiskajo na kost. Včasih povzročijo celo krvavitve. V teh primerih je seveda nujno, da se v hišo pokliče zdravnik ali babica. Marsiktere porodnice se v takih opasnih prilikah zatečejo k neizkušnim ženskam. Te običajno niti z najboljšo voljo ne olajšajo stanja, nasprotno je bolj gotovo, da ga še poslabšajo.

Porod se vrši v treh delih: Največ poveča porodnica otvor spolovil, da zadošča za prehod novorojenčkove glavice.

Ko pride glavica v nožnico, jo je treba zravnati, da se omogoči ishod tudi telešču.

Ko se prikaže otročja glavica, nastopajo največji in najtežji krči, ali mati mora tu zbrati zadnji drobec svojih sil, da srečno dokonča porod.

Potem pa krči trenutno izginejo in celo mlado popje se izvije iz materine tople posteljice v mrak mehke noči ali v luč zlatega solnca.

Olajšan porod

Današnji običaji in današnje moderno življenje uplivata brezdvomno neugodnejše na potek poroda, kakor je bilo to včasih. Poraba steznika se hvala bogu splošno opušča a dolgo in mnogokrat sključeno sedijo v šoli, sedenje pri pisalnem in šivalnem stroju in nešteti drugi posli, ki jih dandanas opravlja ženska za bori košček kruha, to vse pa usodno deluje na nežne notranje organe. Te posledice vidi ženska pač najtočneje pri porodu. Porod takih žensk je navadno zelo težaven in operacije takih porodnic niso nič nenavadnega.

Ženske naj torej zleknejo svojo stasitost na kaki manj nevaren način in nikakor s trdim steznikom. Japonke rabijo dosti manj opasen gumijast steznik.

Noseče žene naj ne uporabljajo zdravilnih kopelji. Zanje najboljša je navadna topla voda. A najboljši nasvet vsake porodice je ta: gibaj se čim več v svežem zraku, dosti se solniči! Seveda je i tu potreben nasvet zdravnika. Tudi ni dobro mnogo piti, zlasti pa se je izogibati znojenju.

Porodnica naj je čim več sladkih jedil, zlasti medu, ki se je izredno obnese. Tudi sladko sadje koristi porodnici. Od navadnih jedi se priporoča zlasti zelenjava, sočivje, dobra juha in mleko, odsvetujemo pa večje množine kave in čaja.

Tudi to vpliva na porod, kako se ženska drži in kako nosi glavo. Pri hoji bodi ženska vedno vzdravnana, glava naj ne bo povešena, pri ležanju pa opuščaj krčenje trupla. Tudi sedenje je važno. Ne puščajte, da glava sama pade. Ona mora biti tudi pri sedenju držana pokonci.

Da bodo porodi lažji, v to ni dovolj, držati se teh nasvetov samo v nosečnosti. Treba je tako živeti še od mladih nog in se že od tedej uspešno pripravljati na visoko poslanstvo matere. Končno to ni namenjeno samo porodu in obvezno le za one ženske, ki postanejo porodnice. To je nasvet zlasti vsem doraščajočim deklicam, kako priti do lepega stasa in lepoto čimdalje ohraniti. Lepota pa je pravzaprav samo zunanji izraz notranje skladne, vzorne razvitosti telesa in tako so vsi nasveti za lepoto telesa pravzaprav nasveti za čim večje zdravje. In katero dekle ne bi hotelo biti lepo, lepo in zdravo?!

Zatorej skrb za lepo, zdravo žensko ni brezpomembna skrb! In ta skrb tudi ni naložena samo ženskam! Ona je stvar celotnega človeštva, saj, kakšnega zdravja bodo matere, tekega bodo tudi potomci, najbližje pokoljenje bodočega človeštva.

„Materinstvo je daritev solze in pesmi“ !

Doba, v kateri sili spolni nagon k plojenju, nastopa brezizjemno in neizprosno pri vseh. Tu je priroda obeh spolov enaka. V težnji po plojenju je izražena prirojena lasnost, ki objema vseko živo bitje in mu je prav vsaka živa stvar podvržena, bodisi na ta ali oni način.

V tem pogledu ni razlike. Najrazličnejši so značaji in temperamenti, ali spolnost jim je enakšna. Mati-priroda je dala hrepenenje po ljubezni, pravico do plojenja vsekodur in te pravice se vsakdo prej ali slej, v večji ali manjši meri tudi posluži. Proti temu ne zaleže nabeno sredstvo, pa naj pride s katerekoli strani. Tudi sama vernost ne onemogoči ljubezni.

Prirodni nagon gre preko vseh izumetničenih ali vkoreninjenih nasprotnih predpisov in običajev svojo prirodno pot in če ne dobi zadoščenje v obliki, ki je dopuščena (zakon, moški z žensko), išče in tudi najde prepovedano pot, kar ima često naravnost peklenske posledice.

Svobodna ljubezen je gotovo največje leglo kužnih spolnih obolenj in najpogostejši centrum njih razširjanje. Teka ljubezen prispeva s sedemdeset do osemdeset odstotki k spolnem obolevanju. Enako žalostne in nesrečne so tudi druge vrste vlačugarstva in spolnih razvratov.

Umevno je, da človeštvo nesme svojemu spolnemu nagonu nuditi več, kot sam zahteva in bilo bi škodljivo, pretiravati spolnost. Ali z druge strani pa človeška družba zapet ne sme ljudem zatirati tega prirodnega nagona. Za zatiranje spolnosti ni nihče opravičen in tudi vera nima pravice, prepovedovati ga, ker vse to vede iz zla v še hujše zlo. Če lačnemu ne daš jesti, — ti bo jed sam vzel! Nekaj drugo pa je, priporočati spolno zmernost!

Kakor vsakogar samoposebi sili, da je, če je lačen, pravtako ga i spolni nagon povsem prirodno naganja k telesnemu uživanju. Nobeni družabni predpisi, ne verski nauki, nič ne more udušiti v človeku njegove spolnosti. Ona je sestaven del življenja in življenja ne uničiš, dokler je telo lepo in zdravo. Kdor je drugačen, je farizej, kdor kaj drugega hoče, je slep pri belem dnevu in mora pasti v katastrofo.

Dandanes mi mnogo trpimo radi nekih tozadevnih navad. Dandanas se stavlja v ospredje in protežira vse druge izraze našega življenja a naš stržen življenja, najskrivnostnejšo struno naše duše se brutalno ubija. Ta lažimorala odvede marsikoga v nasprotno smer, kot jo hodi sveti zakon prirode. Ti vsi nesmiselno zavračajo svojo plodnost, saj ne koristijo niti sebi, niti drugim.

Ti smešni naši običaji nam pridodavlejo še smešnejši položaj. Zdi se, da se pri tem večina ljudi prav nič ne zavede, da je problem ljubezni istočasno i problem novega zaroda. Če že želimo pri spolnem občenju res dati kak koristen nasvet, nas more voditi pri tem samo ena misel: pri plojenju odločujemo biti ali nebiti novega bitja, ki bo plod naše ljubezni.

To smatranje spolnosti je prirodno in moralno. Tako ga nam narekuje zlasti sedanja povojna doba, potem ko je grozni boj pokosil toliko mladih, zdravih cvetov in so povojne razmere še toliko opasne množenju človeštva. Ko pregledavamo problem porodov, naletimo tudi na nazor, da so otroci samo luksuz in da se odveč. To naziranje je bilo še pred vojno močno razširjeno, danes zajema še širše plasti.

Mnoge ženske namenoma nočejo zanositi ali se poslužijo umetnih splavov, oboje z izgovorom, da želijo očuvati telesne oblike in telesno svežost. To je brezdvomna zabloda a brezdvomno tudi greh napram človeštvu. Če bi se enako ravnale vse ženske, doklej bi živeli ljudje. In če bi par stoletij pred nami tako mislile ženske, o, potem bi nas ne bilo na svetu. Ali žene pred nami so se žrtvovale za nas, naše materi so bile pravtako nekoč lepe in sveže, pa so vseeno rodile, nas nahranile in vzgojile.

Nočemo zapirati oči pred dejanskim stanjem in sočutno poslušamo izpoved gmotno slabotne delavčeve žene, da noče roditi, ker ne bi mogla otroka preživeti in bi ostal samo reven, bolehen prole-

tarec. Toda pri tem obsojamo žene, ki so u polnem izobilju a se izgovarjejo, da so otroci luksus, predrag luksus. Vendar vidimo v kmetskih in delavskih domovih poprečno več otrok, kot pri bogataših. V resnem zakotju je ljubezen iskrenejša in žrtev obilnejša. Mož in žena, oba se trudita, da se nasitita in vedno jima ostane še košček za njuno dete. One, ki pravijo, da so otroci luksus in jih zato nimajo, te pa vprašamo: kaj je smisel vašega zakonskega sožitja? Ali ni zakon brez otrok velikanska praznota, ogromno dolgočasje, boleost za srce, »ki ni tvoje, ker je ustvarjeno za mnoge, da se žrtvuje s solzo in pesmijo.«?!

Ali ni za delavca, ko konča svoj posel, veliko veselje, da se vrne v prijazno stanovanje, kjer sta razlita veselje in smeh njegovih otrok in kjer sijejo blažene materinske oči. Kjer pa vsega tega ni, tam vidimo može in ženo, kako iščeta kratkočasje vsepovsod, dokler ga ne najdetaj v gostilni, v alkoholu. Dati za vino seveda ni luksus, sebi privoščiti vse mogoče, to ni luksus, ali luksus in nepotrebna stvar je imeti in vzgojiti otroke, ki naj nekoč zamenijo svoje starše na posestvu ali v poklicu in bi jim mogli biti opora na stara leta!

Ne, dragi Slovenci in drage Slovenke, otroci niso stvar sebičnosti, oni so zadeva vsega našega rodu in vsega človeštva. Plod ljubezni nikakor ne ubijajmo, to je zaveden, neodpustljiv umor! To je umor onega življenja, ki ga rabi sedanje človeštvo, vsa človeška skupnost. Nikdar ni bila toliko škodljiva ona teorija Angleža Malthusa: »ne napravljajte novih revežev!« Kot bi bila baš za naše čase. V njih vidimo človeštvo razredčeno za mnogo milijonov duš, poljanje in njive so zanemarijene, zakladi zemlje in vode leže neizrabljeni, dočim napredujoča znanost vse bolj in bolj lajša življenje. Vsega je dosti, samo človeškega razuma in človeških mišic manjka, da bi vsestransko in znanstveno uporabila ogromne prirodne zaklade. Po tem bi mogla mati — Zemlja nasititi še enkrat toliko ljudi, kot jih preživlja danes.

Malthusova teorija tedaj ni niti potrebna niti človeška. Zato je dolžnost nas vseh, da ne preganjamo posledic zla, nego da izkorenimo njegov vzrok. Če pa zaenkrat uničimo posledice, vzrok pa ostane nedotaknjen, je jasno, da bodo posledice znova pognale.

Priroda nam je pripravila vse predpogoje za udobno življenje in za napredovanje našega rodu. Nam preostaje edino ta dolžnost, da pripravljene prirodne zaklade izrabimo. Kadar bo ta misel zavladovala v vseh človeških srcih, bodo same preminule bolečine, ki jih nosi sedanja doba in silaj ljubezni in njena sreča nam bosta zopet vrnila izgubljeni raj. Takrat nam porod ne bo nezaželen dogodek in deca ne v nadlego, ampak čakali jo bomo kot zaželenega gosta.

In mlada mati bo vsa srečna pela :

»Meni nebo odprto se zdi,
Kadar v tvoje ozrem se oči,
Kadar prijazno nasmeješ se,
Kar sam prestala, pozabljeno je.«

Kadar bomo deco pričakovali z željo in ljubili s srcem, nam ne bo umirala že v prvih tednih ali prvih mesecih. Zdravi in skrbni stariši bodo dobivali zdravo, in imel dobro oskrbljeno deco, ki bo v daleko manjši meri trpela na obolenju prebavil, na jetiki in drugih težkih obolenjih, kot to dandanašnji vidimo.

Da ta doba res kdaj pride, na to delovati je poklican vsak izmed nas. Zlasti pa posvetimo posebno brigo našim nosečim ženam in porodnicam. Ko nastopi tretji mesec nosečnosti, moramo ženo oprostiti vsakega napora in ji moramo nuditi vse do poroda oskrbo, kakršna ji po njenem stanju pripada. V mnogih državah že delujejo posebna »društva za zaščito mater«. Delovanje teh društev more biti edino v prid materam in otrokom in bo s te strani gotovo z veliko hvaležnostjo spominjano. Taka društva zaslužijo vso našo podporo. Vsi vi, ki imate smisla in sredstev, in vam je pri srcu interes naroda, dajte, sodelujte v teh plemenitih društvih.

Vzdrža

Nosna ženska naj spolno ne obči! Pomisli naj, da bi občenje v času nosečnosti, zlasti še v njenih zadnjih mesecih, gotovo škodilo brstečemu plodu. To naj upoštevajo istotoliko i moški! Njim mali »odmor« ne more škoditi, razen, če se pri tem približajo drugim nepoznanim ženskam. Pri teh morebitno spolno okuženi bi mogli kužne klice zanesti v lastno rodbino.

Operacije

Operativnim potom moremo plodnost i moških i ženskih spremeniti v jalovost, v neplodnost. Pri moških se vreže v dno modnika, izvleče semensko povescmo in istega otrebi žil in živčevja, da ostane samo semenovod. Tega se podveže, odreže ali odtrga in tako semenu zapre pot v ud. — Pri ženski se podveže iztrebilce za jajčeca. Posledica teh operacij je torej neplodnost. Spolna slâ pri tem ni uničena, morda se malo zmanjša, a gotovo izredno malo. Jalovce, varihe krasotic v turških haremihi imenujemo evnuhe (skopljenci).

Še par opomb

V svojih dosedanjih izvajanjih smo v glavnem omenili vse one okoliščine, ki v dobrem ali slabem smislu vplivajo na zakon in plojenje; k koncu dodajmo še par besed o samem načinu življenja. Nočemo napadati veseljaštva, saj je ono uprav nemogoča bajka, zlasti v teh ekonomsko težkih časih. Srečnega zakonskega življenja še ne da samo vesel temperament. V to je treba predvsem medsebojne ljubezni in spoštovanja, ki sta gotovo temeljna kamna srečnega in zadovoljnega zakonskega življenja.

Pri ženitvi, to vemo, se ne vpraša toliko po ljubezni zakonske družice, kolikor po njeni dobi, njenem stanu in poklicu njenih rodbinskih zvezah. Brezdvoma brez denarja tudi v zakonu ne moreš živeti; gotovo ti bodoča družina zveča izdatke in ni neprimerno, misliti na doto kot na nujno ekonomsko pomoč. Toda mnogo zakonov onesreči baš denar! Pohlep po njem pozablja na ljubezen, ki je edina moč v zakonu, da vzdržuje njegov mir, njegovo zvestobo.

Zlasti v nesrečnih zakonih so otroci reve! Tu morda nihče ali samo eden v družini skrbi za njih rast in vzgojo. Zato taki zakoni ne dajejo niti zdravih ljudi, niti dobrih državljanov. Mi iz tega dobro spoznamo, da vzgoja in rast mladine ne moreta biti samo stvar staršev ampak tudi resna briga celega naroda, cele države, da vsega človeštva.

Problem porodov in nege porodnic je najmoralnejše vprašanje celokupnega človeštva. Naloga vseh kulturnih društev je, da se energično zavzamejo za pravično rešitev tega problema. Če dobro oskrbujemo porodnico, si očuvamo ne samo njeno sposobnost za delo, ampak s tem prožimo že tudi našemu naraščanju možnost, da se ga bolje obskrbuje in vzgaja. S tem pa izdiramo korenine onemu zlu, na katero se kaže s prstom ne le v mestih, ampak celo že na deželi. Če je siromašna delavska žena sigurna, da bo kdo skrbel za njeno dete — ker sama v svoji revščini tega ne zmore — ne bo ona že v zametku ubijala plod njene ljubezni, najsibo on »zakonski« ali »nezakonski«. Nezakonske dece naša mati — priroda sploh ne pozna! Kajti, vsak plod ljubezni je zakonit, ker sta ga vstvarila priroda in naša čustva, — vse drugo pa je samo gola izmišljotina, rojena v ljudski gluposti, ki nič ne ve, kaj je srce.

To, kar čuti majka do deteta, tega čustva ne moremo vzporediti s čuvstvom, s srcem, ki ga ima do deteta možki, oče. Že mnogo pred porodom čuti mati telesno v pogledu zdravja prisotnost plodu. Koliko intimne so zveze matere do deteta za časa dojenja in skozi vso dobo njege rasti. Ali ves trud in vse žrtve, ki jih doprinese starši vzrasti in vzgoji svojih otrok, niso toliko pomembne in

velike kakor je važna in ogromna sama činjenica, da so jih obdarili z življenjem, z zdravim življenjem.

Novega življenja ne moreš kupiti; plodnost, rodnost, otroci, — tega ne moreš ni z zlatom preplačati, to vse povzroča roditeljem več gorja kot radosti, več škode kot koristi, — a vendar, vse to je želja vsakega bitja, ker samo v tem se zrcali smisel življenja, ki ga živimo. Tudi oni, ki pride na svet ima pravico do življenja, i on je otrok božanske prirode. Samo to vemo, da je žal življenje dandanes trpko ne samo za starše nego i za nedolžno deco. Te grozne posledice vojne so vse naše življenje pognale v neko težko smer. Povsod manjka še mnogo tega, kar je potrebno za naš vsakdanji kruh. Živila so še vedno draga, njih cene se mestoma celo zvišujejo, a v dobi, ki kliče po delu, prosi po svetu in se obeša na kljuke armade brezposelnih. Tak položaj je bil pred dvesto leti tudi v Angliji in takrat je predlagal znani moralni filozof Malthus, naj se ne množi število revežev, t. j. naj se reveži ne plode.

Po Malthusovi teoriji naj bi država kontrolirala število rojstev in ga regulirala. Ta teorija ni utemeljena, ona je pravi greh napram človeštvu in škodljiva za vso našo skupnost. Država hoče imeti kar največ vojakov in kar največ davkoplačujočih, ker je v tem zasiguran njen miren obstoj in njen uspešen procvit. Čim več bomo imeli delovnih rok, tem bolj bodo cvetele naše poljane, tem bolj bodo izorane naše njive, tem več bo izdelkov v industriji, tem več bo kruha in zaslužka. A čim več bo proudukcija in čim več zaslužka, toliko lažje in zadovoljnejše bo živelo človeštvo. Prirodni zakladi naše zemlje so uprav neizčrpnii in nesmiselno bi bilo, zmajnsavati število ljudstva, nego treba ga je še pomnožiti, da tako zberemo dovolj sile, ki bi jo prav porazmestili in z njo izkoriščavali ogromne površne in globoke zaklade naše pravične matere Zemlje.

Rekli smo že, da je skrb za porodnico naša skupna skrb. V kolikor te skrbi ne prevzame nase država, se morajo zanjo zavzeti posamezniki ali dobrodelna in kulturna društva. Poglejmo samo to človekoljubno delo v mali Holandiji. Ona uprav klasično, prvovrstno svedoči, koliko se i na tem težavnem polju da doseči, če je delo dobro organizirano, požrtvovalno in neumorno. L. 1885. je bilo v Amsterdamu ustanovljeno dobrodelno društvo, ki je v svojem delokrugu ustanovilo tudi porodnišnico. In takih porodnišnic je danes u Holandiji 52 in vse te brezplačno pomagajo siromašnim porodnicam celega sveta.

Tudi v Ameriki. da, celo na Japonskem se ustanavljajo take narodne klinike in sanatoriji (zdravilišča). To so ve samo koristne ustanove, one so obenem ogledalo in merilo, kolikšna je prava, človeška kultura teh dežel. Te porodišnice najtočneje govore, koliko

cenijo posamezni narodi moralo, a ne »moralo na jeziku«, nego moralo dejanja. Ni dosti, da pridigamo in besedičimo o morali in zakrivamo oči pred nemoralnim življenjem, ampak vsak državljan in vsaka državljanka mora prevzeti nase obveznost, da po svojih močeh dvigne moralo do one višine, ki ji pripada in ki je edina dostojna človeštva. In moremo li vse to doseči v bolj veličastni in večji obliki, kakor s skrbjo, da olajšamo porajanje in vzgojo naših potomcev?

Verujte, deca nam ostane za vse to do smrti hvaležne, v nas pa bo prijeten občutek, da smo storili svoje človeštvo dolžnost.

V.

Spolne bolezni

Odkar je zdraviliška znanost kolikotoliko zmagala nad pogubno azijsko kolero in črnimi kozami in se ni treba več toliko bati tek epidemij, pa je silno zadinjala nad ljudmi trojica drugih groznih pošasti, alkoholizem, jetika in spolni bolezni.

Spolne bolezni so dobile svoje ime, ker se navadno drže predvsem spolovil in ker se jih naleze poglavitno pri občenju. One so torej nalezljive! Gnusne so same po sebi, odvratne pa so tudi zato, ker umaže njih gnoj tudi ostalo telo in si pri zdravljenju grozno zamažemo vso obleko. Obolenje dobiš tudi brez občenja, samo s poljubom obolele osebe, z vgrizom il z uporabo predmetov, ki so bili okuženi od gnoja bolnih spolovil (perilo, kozarci, jedilni pribor).

Pozneje bomo obširneje govorili o surogatu ljubezni — o prostituciji (javne hiše), a dodamo takoj tu, da je v posebnih hišah gojena prostitucija, da si je pod stalno zdravniško in policijsko kontrolo, gotovo mnogokdaj leglo spolnih bolezni. a zdaleka manj nevarno, kot ona tajna prostitucija, ki se vrši v zakotjih in na ulici, a brez vsake kontrole. Kajti v kontrolisanih javnih hišah morajo ženske pred in po občenju vzemati profilaktična razkuževalna sredstva, dočim one neoficijelne vlačuge, katerih kader je zlasti po vojni toliko narastel, prodajajo telo brez vsake kontrole in navadno ne da bi vedele a vse nevarnosti svojega poklica!

Prave, poklicne vlačuge opravljajo svojo žalostno obrt v boljših hišah, v vilah ali hotelih, kjer se jim pri roki vsekojaka sredstva za očuvanje snažnosti, dočim pri procestnicah, katerih obrt je zlasti poleti razvita, gotovo vsega tega ni.

Vlačuge nikakor niso edini vrelec spolnih bolezni a že pri njem je mogoče, da ena sama pustolovska pocesnica okuži cel svoj okoliš! In tako neha biti spolno obolenje zadeva poedinca in boji proti tem boleznim postaja skupna dolžnost vse človeške družbe.

Spolna bolezen uničuje mnoge naše organe, a najgadnejše posledice zapušča na živčevju in življu. Kdor zanemari predpisano zdravljenje ali sploh opusti vsako zdravljenje, je s resnici udarjen od »šibe božje!« Treba pa je omeniti tudi velike muke, ki jih da samo zdravljenje in treba je omeniti, da je to zdravljenje tako drago in dolgo, da ima malokteri bolnik dovolj sredstev in potrpljenja za popolno ozdravljenje. Zato ni nič bolj umestno, kot paziti na zdravje spolovil.

Spolnim boleznim prištevamo troje obolenj: kapavico, mehki čankar in sifilis.

Kapavica

Kapavica (gonoreja) je najbolj razširjena spolna bolezen. Ona se izraža pri moških kot gnojni katar sluznice scala, pri ženskah pa v enakem smislu oboli sluznica scala in nožnice. Bolezen povzroče vseljeni gonokoki, mali bacili, katerih šele en milijon doseže velikost prosenega zrna. Bolnika vznemirjata čudna vročina in neugoden ščeget, ustje scala se spriema, peto ali šesto jutro pa je gnojja že za celo kapljo. Zanemarjen katar se širi tudi v notranji predel spolovil, kapanje je pojačano, scanje silno bolešno. Tudi bezgavke v zrasteh so otečene. V 14 dneh je obolenje dospelo v višek, bolezen pa se v 80% poslabša, ker obolio še: skalni mehur, prostata, semenovod in semnski mehur, da, celo ledvice. Tako obolenje se zavleče na mesece in mesece. Kapavica v tej nevarni obliki da bolniku neko mučno nervoznost, katera preide v ono bolno duševno razpoloženje, ki ga imenujemo »seksualna nevrastenija«. Posledice kapavice so: zmanjšana plodnost, številne polucije, trde otekline in brazgotine, mestoma popolna jalovost in zapiranje vode ter splavi (mrtva rojstva).

Zdravljenje: Predvsem je treba vzdržavati snažnost. Po vsakem prijemu spolovil si izpiraj roke in rabi svojo brisačo. Pred ustje scala, deni vato ali tkanino, ki lovi gnoj. Otrok ne smeš jemati k sebi v posteljo! Privošči si mir, počitek, lahko hrano in ne pij! Ud izpiraj po zdravniški odredbi.

Kapavičar, ki se ženi, mora k zdravniku na preiskavo, da li je kapavica že prebolena oziroma dosti izlečena! Sicer je vsak srečen zakon če vnaprej nemogoč!

Mehki čankar

Odrgrnine spolovil okuži strupeni Ducreyev bacil in par dni po občenju se že razvije mehki čankar, ki je opasnejši kot kapavica. Za mehki čankar značilne so ostroobrobline, gnojne razjede, ki se pojavijo na robu želoda, v brazdi, na jadercu pokrivke, pri ženi pa ob ustju nožnice, na notrajnih ustnah in ob scalu. Rob take razjede je malo podminiran, dno je hrapasto in malo krvari ter je čutiti mehko, od tod tudi naziv. Bolnik od teh razjed ne trpi posebno, dokler se ne vgreznejo tudi v notranjost želoda. Želod močno oteče, rumenzelenkast gnoj, namešan često i s krvjo, se izceja iz njega. Bolnikovo trpljenje ni majhno!

Bacili pa odrejo tudi v žile in onamejo bezgavke in očasih tudi kožo.

Ni ravno redkost, da se mehki čankar popolnoma ozdravi, a se — kakor sam od sebe — znova pojavi. Mnogi bolniki često kljub zdravljenju znova obole, ker jim po noči kaplja gnoja okuži želod.

To obolenje je prav zelo razširjeno med mladino in mnogi se naravnost ponašajo z njim. Ali, čankar se more naravnost kruto maščevati, če se zanemari njegovo izlecenje.

Zožine v scalu

Kapavice in čankar mnogo kdaj močno poškodujete sluznico scala. Rane v njej se zacelijo v obliki trdih zarastlic, ki zožijo odprtino scale in tako zavirajo odtok vode, da ne izteka v običajnem debelem curku, marveč v tankem brizgu, svedrasto ali — u najtežjih slučajih — po kapljah. Pri tem, ko zarastlica stiska scalo in pritiska na ud, nastopajo bolečine v mehurju, ki ne dajo bolniku miru ne podnevi ne ponoči. Nadaljna posledica take zožine je obolenje realnega mehurja in ledvic, torej dvoje nevarnih obolenj, ki zahtevata takojšnjo zdravniško pomoč. Sploh je najpametneje, poiskati si zdravnika, kakor hitro se pojavijo bolečine. Mazaštvo je treba povsem odklanjati.

Vnetje v modih

Pri čankarju, ki ni bil lečen, opazamo vnetje v modih, To se pojavi v četrtem ali petem tednu bolezni in so болоčine zlasti ponoči uprav neznosne.

Toda tudi v tem stadiju je čankar dovoljno brigo vsekakor še ozdravljiv. Otekel modnik deni v suspenzorij (gnezdeče) da imajo moda mirnejšo polago in s hladili zmanjšuje vnetje. To smejo

vršiti samo oni, ki so sicer telesno povsem zdravi, nikakor pa ne oni, ki bolujejo n. pr. od tuberkuloze, škrofuloze itd.

Znova poudarjamo, da se mora tudi vnetje mod zdraviti kar najvestneje, ker slede sicer neminovno nedogledne posledice.

Sifilis

Od vseh spolnih obolenj je sifilis (lues) najtežja in najusodnejša spolna bolezen. Njene posledice niso le popačenje obraza ampak ona uniči mnogokdaj celo telo in dušo, oboje baš v najlepših naših letih.

Kifilis je dolgotrajna, nalezljiva bolezen, ki v nekaj tednih po okužbi preplavi celo telo. Povzroča jo svedrasto zvita, spiroheta palida, katere strup je pravi krivec obolenja.

Spirohete morejo v telo samo skozi ranjeno, odrgnjeno, spokano ali vneto kožo, a takih mest ima človek vedno na sebi. Okuženec ne opaza sprva nikakih znakov obolenja, namreč nikake otekline, niti gnojenja, niti vnetja, niti bolečine. Šele čez teden do štirinajst dni nastopa otekanje in tvorba hrustancu slične pločice. Tej pločici, ki je kot vzdana v kožico, pravimo trdi čankar. Ona je neizpodbiten dokaz za prvi štadij sifilide. Velika je od leče do velikosti nohta, zraste brez bolečine in jo zapazimo šele, ko je že povsem razvita.

V dveh ali treh tednih se spirohete močno naplode, zaplavajo v mezgo in v osmih tednih so preplavljene in obolene že vse mezgovidne žleze. Mezgovice so močno zatečene, trde a neboleče.

Ko pa udarijo v osmem ali devetem tednu spirohete iz mezgovic v kri, nastopi splošna okužba in njen izraz na zunaj je: rjavkast izpuščaj po prvih, trebuhu, rokah in nogah, združen čisto glavobolom, angino in trganjem. V tem drugem štadiju sifilide je pripravilo telo ogromne količine protistrupov, katerim v dveh do treh tednih spirohete skoro vse podležejo. Čankar izginja, izpuščaj je vse slabotnejši, popuščata tudi glavobol in trganje.

V tem stanju izgleda sifilitik povsem zdrav, a to zdravje je kratkotrajno. Vrne se izpuščaj, popada zdaj tudi vrat in obraz, zlast čelo, nos, tilnik in lase. Z ustvarjanjem protistrupov tudi ti znaki pominejo. To samostojno ozdravljivanje se dogaja v prvih štirih letih skoro redno.

A čim starejši je sifilis, tem strašnejši je. V tretjem štadiju nastopa v večjih mozoljih, bulah, ki se širijo vsestrano, dočim v sredi razpadajo. Pri tem razpadanju izginja telo, kakor kafa. Te bule uničijo oko, ušesa, grlo, obrazu pa dajo neizbrisen

žig razdejanja. Taka sifilitična bula, »guma« zvana, ne ozdravi sama po sebi, razjeda dalje in prorokuje smrt...

Mnogokaj škoduje žilam, a sifilis največ. Žile zato prezgodaj zavapne, postanejo krhke ali izbuljajo. Eno kot drugo vodi do izkrvavitve, v možganih jo imenujem kap, »božje«. Še težje kot žile oškoduje sifilis živčevje, zlasti v dveh oblikah: kot sušenje hrbtnega mozga in kot progresivne paralize. Ti dve grozni obolenji nastopata 10—20 let po prvem okuženju. Pretresljiv je tak bolnik: ko je v najlepših let in čvrst, mu opešuje duh, izginja dostojnost, mišljenje je polno napak. Naposled ugasne razum, telo pa hira in kloni iz življenja.

Sifilis je dvoje: prvo nalezemo, drugo posleđujemo od sifilitičnih staršev. Bolezen nalezemo predvsem pri občenju, a okužimo se tudi brez občenja, samo radi stika s sifilitiki ali po njih okuženimi predmeti. Največ izvan občenja nastalih čankarjev dobivajo ustnice, jezik in usta! Zdaj, ko poznamo spiroheto kot vzročnika sifilide, ko imamo Wassermannovo reakcijo kot dokaz okužbe in ko imamo v salvarzanu dragoceno zdravilo, je boj proti tej nevarni pošasti celo olajšan.

VI.

Ženske bolezni

Belčica (*Levkoreja*)

Belčica je najpogostejše in najneznosnejše, dasi ne najopasnnejše žensko obolenje.

Pri njoj se izceja iz nožnice belkaŝta in rmenkaŝta, včasih čisto sluznata, včasih tudi gnoju podobna tekočina, ki prihaja od vnete sluznice nožnice ali maternice, ali od obeh krati. Pri mnogih ženskah preide obenem z menstruacijo (perilo). Nastopa zlasti kot posledice prepogostega in preobilega občenja, javlja se pri onanistkah, ki občujejo same v sebe, pa tudi iz drugih vzrokov. Kakor hitro se belčica pojavi, prenehaj z občenjem, premenjaj zrak, se često koplji in se hrani kar največ z zelenjavo in sočivjem.

Krči v maternici

Tudi na tem obolenju trpijo mnoge ženske, zlasti one, ki so slabotne, ŝibke konstitucije. Kakor za belčico je tudi za krče v maternici poglavitno zdravilo: čim največ počitka in prav skrbna nega spolovil. Koristni sta tudi masaža in dijetsko-mehaničen način zdravljenja.

Močna krvavitev

Za to bolezen je naravnost nujno kar največ mira in počitka in lahka a sočna hrana. Sploh igrata hrana in način nege prvo vlogo pri obranitvi zdravja naših spolovil.

Otekla maternica

Ta bolezen napada zvečine one ženske, ki so imale že kako spolno bolezen. Ker je otekla maternica obolenje skritega organa, jo je malo težje zdraviti, ali z rednim življenjem in skrbno nego se tudi ona izzdavi.

Najsibo še tako žalostno, vendar moramo tudi tu pribiti to dejstvo, da so krivci marsikterih ženskih obolenj — moški. V tem oziru pada del krivde tudi na mater, ki ne pazi na to: da li je njen bodoči zet telesno popolnoma zdrav ali ni! Za to nosi odgovornost tudi država sama, ki ne zahteva od moških za vstop v zakon istoga kot za vstop v vojsku, namreč popolno zdravje. Če bi se spolnim boleznim posvečalo pažnje le nekaj več kot nič, bi bile marsikteri ženski prizanešene nepotrebne bolečine, državna statistika pa bi izkazovala stalen prirast državljanom in s tem seveda i prirast vojakov i davkoplačevalcev.

VII.

Problem občenja

Za utrditev in širše obzorje našega znanja ne zadostuje samo neka gotova stopnja duševne razvitosti, ampak tudi gotov moralen temelj. Kolikor za posameznika velja i za celokupno človeško družbo načelo, da brez trdne morale ne more biti niti govora o kakem kulturnem napredku.

Vsakomur natočimo čistega vina! Čudovita dejanja prirode in vso njeno tajinstvenost razlagajmo brez pridržkov in promislov! Vse, kar zadeva človeka, mu ibodi jasno, kakor mu je jasen beli dan! Le to je predpogoj čiste morale, a istočasno tudi predpogoj kulturnega napredka in grob nevednosti in polovičarske vzgoje. Da dobro rešimo to vprašanje, moramo govoriti u prvi vrsti o najbolj perečem problemu življenja, ki je obenem i smisel samega življenja, o plojenju.

Sva modrost in vsa vsebina sedanje morale je v tem, da označuje občenje za grešno početje, a to je prvi povod za hinavstvo in

nečuvane, v tajnem vršene nemoralne orgije. Ta morala ima na vesti vsa ona nešteta spolna obolenja, nastala iz neznanja in nepoučenosti in je krivec depopulacije naroda. Zlasti jasno vidimo to lažno moralo in njene težke posledice v državah zapadne Evrope.

Znanost je pozvana in določena, da to lažno moralo preganja in zatre. Znanost ni samo radi učenjakov, ona mora služiti vsemu narodu. Poedinec nič, celota vse, — to geslo velja tudi za znanost. Zdravstveno stanje in višja ideja človečanstva zahtevata, da se znanost odkrito postavi proti razširjevalcem lažne morale in da kot protisredstvo proti temu hinavstvu oznanja moralo, ki je resnična in prožeta človečanstva.

Prvo je življenje. Da ga uredimo čim bolje in plodoviteje, vložimo v to važno delo vse naše sposobnosti, duševne in telesne. Ljudje smo gospodarji zemlje, mi vladamo nad narodo, zato moramo ves svet in način življenja urediti v tem smislu, da kar najboljša ustreza višjemu namenu človeštva. In v tem poslu mora prednjačiti znanost. V tem preporodnem poslu pa naj se izobraženci ne izkazujejo samo z besedami, marveč naj tudi praktično, z lastnim življenjem utirajo pot resnični in nepotvorjeni morali, a narod, kolikor je še ohranil svoj zdravi instinkt, jim bo verno sledil.

Načini občenja

Pojav in značaj spolnega občenja bomo lažje prav razumeli, če ga smatramo ne kot docela samosvoj in neodvisen izraz našega življenja, ampak kot sestavni del vsega načina kako nam življenje poteka. Spolni nagon ni življenju niti posebej dodan, niti (normalno) zmanjšán ali odvet, nego je samo en izraz v obilici vseh onih izrazov, ki jih skupno imenujemo: življenje. Le če v tem pojmovanju rešujemo probleme občenja, bomo nalogo dobro izvedli. Vsako drugačno reševanje pa bi nas odvedlo v stranpota, daleč od pravilne rešitve.

Po tej ugotovitvi iznašamo fizijološko činjenico, da igrajo pri samem spolnem poželenju poglavitno vlogo ud, mišice, živčni centri in spolne žleze, ki dovedejo telo v *višek plamtenja*. To plamtenje vžiga srbet in ščeget, vzburi spolno slo in vrže človeka v nekako omotico, ki zajame vso površino in se izlije v vse telo. V tem stanju kroži v življu urnejši tok krvi, seme in jajčece se pripravljata na pot.

Brezdvomno ustvarja dotik telesa s telesom najmočnejše počutke in najugodnejšo naslado. Razume pa se, da se tudi strast javlja tako razsuta in različna, kakor različni so si ljudje in njih organi.

Spolnost vzbujajo trije činitelji:

1. Mehaničen dražljaj. Guganje, tresenje pri vožnji ali slučajni dotik moškega in ženske, — vse to vzbuja spolnost.

2. Pravi nagon nastaja iz čuvstva in neposrednega stika.

3. Sugestivno, duševno delovanje.

V takih dotikih, objemih, stikih vzplamti in zagovori kri, vznburjeni so živci, nastopa višek strasti. V teh trenutkih nastopa nekakšna spolna opitos, celo telo drhti v neukrotljivem koprnjenju in gori v strasti, ki poleže šele s spolnim zadoščenjem.

Seveda, tudi ljubezen občuti skoro vsak drugače, kakor je skoro vsak telesno drugačen od drugega. In tako bi mogli ta ljubavni čin, namreč izliv naše najsilnejše volje, nagona in strasti pri-merjati s spolno opitostjo naših čustev.

To stanje se izražava v nabreklosti uda in izcejanju sluzi, a to je obenem znak dobrih živlejskih prilik, predvsem sitosti. A to stanje more nastopiti tudi na kak drug fiziološki način. Splošno je znano, da nas ščegače tudi za ušesi in pod brado. Tudi to more vzbuditi spolnost in preiti celo v strastne oblike.

No, čeprav je 90% spolnih občenj posledica strastno razvnete kože, vendar ni vsako tako njeno stanje obenem tudi spolno vzdružujoče.

Je možnost, da nastopi spolno vznburjenje tudi brez dotika ženskih, odnosno moških teles. To se primeri zlasti pogosto v kopelih in sicer povsem mehanično.

Kakor posredstvom kože more nastopiti spolno vznburjenje tudi od same obleke. Ali najvišjo stopnjo spolne želje da vsekakor ljubkovanje. Včasih je že navadno področno šetanje dovolj, da nastopi višek strastnosti. To se najjasneje opaža pri mladini, ki ljubi še čisto platonski.

Ljubezen je največje bogastvo, spolna naslada pa je njeno mogočno zadoščenje in omamna oblika uživanja tega bogatstva.

Bog, priroda, porajanje, to so naša največja božanstva. Kjer njih ni, tam tudi ni resnične morale.

O prostoru občenja

V dosedanji razlagi smo tolmačili spolni nagon, njegove dobre in senčne strani. Navedli smo pobude, lki vzbujajo strast, a zdaj nam preostaja še to, da pojasnimo neka vprašanja, ki stoje v tesni zvezi z našim temo.

Izpustiti hočemo posamezna anatomska dejstva, dotakniti se hočemo s par besedami samo še prostora, v katerem se obči.

Ko so počutki do viška razvneti in pričjenja sam spolni akt, so telese običajno zagreta in jih tekom občenja zajame še togočnejša

strastvenost. Zato je nujno treba, da se vrši občenje v zaprtih prostorih, v katerih je zmerna temperatura, sicer je nevarnost, da nastopi prehlad.

Razvoj in razlika občenja

Spolnega občenja ne smemo presojati iz modernega, nego iz čisto prirodnega stališča.

Nagon ni posledica značaja, morale, poštenja, estetike itd., ampak je rezultat kompliciranih organov, v katerih se je zbraja vsa njegova sila, ki brsti iz njih in pri najlahnejšem vzbrstenju omamlja človeka.

Da uvidimo prirodnost nagona in njegove postave, pogledjmo samo žival, kako to brez vsakršnih fantazij lepo in skladno vrše to prirodno dolžnost.

Po samem načinu občenja so si človek in živalj zelo podobni, samo da je človek, ki je po svoji inteligenci toliko nad živalmi, v pogledu spolnosti mnogokdaj daleč pod njimi. Človek je često žrtev sugestije, hipnoze in različnih predsodkov in zato tolikokrat in toliko naplača. Interes zdravja zahteva od celine in od vsakogar posebej, da se v svojem spolnem življenju ne ravna po kakih razvadah in brezumnih, coprniških običajih, kajti priroda je navzoča v vseh in vekomur in zato bodi za vse in za vsakogar v zadostitvi spolnega nagona merodajen edinole večni prirodni zakon.

VIII.

Nega spolovil

Higijena zakona

Nobeden drug del telesa ni bolešnim toliko izpostavljen, kot spolni organ. Na tem mestu ne bomo ponovno razpravljati o spolnih boleznih, ampak bi želeli v kratko iznesti način, kako se obvarujemo spolnih bolezni, ki nas ubijajo telesno in duševno. Spolne bolezni rušijo zdravje, kvarijo pamet in pretvorijo človeka v kretena, idiota, bebca.

Pogosto in obilo občenje vpliva na srce in pljuča, človek boli in bolj slabi. Zlasti opasno je vnetje možgan, ki je zadnji čin težke tragedije.

Preveliko spolno uživanje izziva pobitost in nevrastenijo.

Za zdrave zakonce je povsem dovolj, če občijo največ trikrat v tednu. To povsem zadošča, da se zadovolji prirodnemu nagonu.

Da se vzdrži telesno svežost in nabere nove moči, svetujemo redno telovadbo in pogosto krpanje in plavanje.

Alkohol je sovražnik rednega in zdravega spolnega življenja.

Po vsakem občenju je dobro, da se okoplješ v vroči vodi in greš po možnosti tudi pod tuš. To je zelo koristno, in kdor ima kopolji in tuš na razpolago, naj se tega redno poslužuje. Razven tega naj gre vsakdo vsaj štirinajstdnevno k zdravniku na pregled. Le tako si bo ohranil zdravje in že v kali zatrl vsako bolezen.

Zdravje ženske

Prav posebno je nega spolovil potrebna ženski. Ona je spolnim boleznim še bolj izložena kot moški. Koliko zdravih žen so okužili možje! Ženske pred poroko navadno ne občijo mnogo in zato se tudi redkeje dogaja, da bi ženske zanesle spolno bolezen v zakon.

Moški občijo »izvenzakonsko« ne samo če pred zakonom ampak tudi v dobi, ko jim je žena nosna. Redko se dogaja, da bi se možje okužili od svojih žen, dočim se zelo često opaža, da so bile žene okužene od svojih mož. Spolno bolne moške se dosti lažje leči, kot obolele ženske.

Zato je obojestranska dolžnost moža in žene ta, da se vzajemno ljubita in spočitujeta in da sta si vzajemna čuvarja svojega zdravja. Z zakonom sta postala nerazdružljiva telesna enota, ki jo ne vežejo samo cerkveni obredi nego poglavitno zakoni življenja in kolikor si bosta mož in žena svesta tega najzvišenejšega zakona, v toliko bo njiju zakon srečen in zadovoljen. V drugem slučaju pa postane zakon peklo in deca, ki vzraste v tem peklu, bo proklinjala njih grobove...

IX.

Zablode spolnega življenja

Onanija

Onanija se po svetopisemskem »Onanu« imenuje ona spolna zabloda, ko si moški ali žensak sam na sebi zadostujeta spolni nagon.

Onanisti običajno niso povsem zdravi; oni so ali bili spolno bolni in so telesno zelo propadli, ali pa so še bolni. Onanija razkrajja živce in ji odločno izbegavajmo!

Homoseksualnost

To je ponižujoča, žalostna oblika spolnega občenja, ki se protivi prirodnim zakonom in zdravemu razumu.

Je prav precej in naobraženih moških in žensk, ko si pristaši tega nenormalnega občenja; moški obči z moškim, ženska z žensko.

V mnogih državah se te spolne abnormalnosti sodnijsko zasledujejo in se jih strogo kaznuje. Kajti homoseksualci so velika nevarnost za širjenje spolnih bolezni.

Moški homoseksualci občijo medsebojno, da vrivajo ud v dan-ko, dočim si ženske po običaju starih Grkinj druga drugi ližejo osramje. To delajo tudi mnoge prostitutke.

Tudi tu je človeška družba celotno pozvana, da ozdravi to nezdravo moralo, ker to ni samo osebno, ampak skupno socijalno vprašanje.

X.

Nega duše

Kakor je ljubezen v zvezi s spolnim nagonom, tako je i duša v zvezi s telesom.

Da se prepričamo o točnosti te trditve, nam zadostuje en sam pogled v stvarnost življenja. Tu vidimo, da hrepeni po ženski najzaostalejši človek iz istega motiva, ki žene i najkulturnejšega k njej. Ona dva se v tej stvari ločita le formalno, pri čemer kaže ta razlika v formi ljubezni divjaka in izobraženca često rezultate, ki so za »moderno« ljubezen zelo porazni.

Čista, samo duševna ljubezen sploh ne eksistira. Morda jo ustvarja in vzdržuje fantazija zanešencev, torej ljudi, ki so gotovo daleč od resničnega življenja, ko pa se ti zanešenci približajo pravemu življenju, sprevidijo, da je stavba njih fantazije zidana na obleke in jo ali vsem vidno zrušijo ali pa postanejo farizeji, priporočajoč samo vodo, dočim si sami ob roba odsrkavajo vino, z drugo besedo: jemljejo od življenja vse ono, kar njim kakor vsej ostali svoji deci nudi mati priroda.

Po izpovedi ljubezni se razvija duševno zbliževanje in skladnost, z eno besedo: skladno ubrana notranja harmonija. Toda, je li vsaj eden par zaljubljenecv na stezi ljubezni ostal samo pri tej duševni, čisti »platonski ljubezni«? Ne, dozdej še ne, niti ne bo v bodoče. Imeti opravka z medom a ga le pokusiti, to se normalno vse-

kakor ne dogaja. Istotako je povsem izključeno, živeti a ne — užiti. Telo hoče imeti svoj del in če ga ne doseže na reden način, more tudi malo čakati — za tem? Za tem, ko ni tako dobilo pa jemlje samo, vzema, ukrade. Tak je zakon življenja...

Duševna razlika med moškim in žensko

Brez pretiranja navajamo, da je duševna razlika med moškim in žensko istotolično, kot telesna razlika. Sklepi moških so previdni, zato počasni a trdni, ženske pa se z lahkoto in brzo odločijo in še lažje in hitreje »premislijo«.

To nikakor niso prazne, neutemeljene besede! Mi le pogledjmo življenje bodisi meščansko ali kmečko, pa se bomo na slehernem koraku prepričali, kako lahkoverna in nestalna je ženska. In če daste ženskam vse one politične pravice, ki jih imajo danes moški, to na nestalnosti ženske duše ne bo niti malo spremenilo, ker ženske bodo kljub temu ostale ženske in to samo ženske! Ostale bodo ženske, ne samo po svoji spolnosti, ampak tudi po svojem tipično ženskem načinu razsojanja. Najsi se gre za odločitev o tej ali oni stvari, pri odločanju ženskam ni merodajna vsebina predmeta, jedro predloga, ampak samo njiju zunanjost, torej povsem formalna stran. Če bi n. pr. ženske volile narodnega poslanca, njim bi bila njegov program in njegova načela deveta briga, — one bi si v prvi vrsti ogledale kandidate po njegovi zunanosti, kot moškega in bi se samo po tem opredeljevale.

Taka je karakteristika sedanjih žensk. Morda je temu povod i resnica, da je v življenju vse nestalno, minovno, da je v njem edino prememba stalna, večna in tako sam duh časa in stalna menjava življenjskih pogojev ustvarjate nestalni značaj ženske. Dandanes živi nepregledno število žensk v vrtincu vsekojakih poslov, od katerih zavisi njihov in morda še njihovih ostarelih in obubožanih staršev obstanek. In borba za vsakdanjo skorjico kruha je najizdatnejši reformator ženskega značaja. Ko se v tovarni, pisarni ali na polju trudi za kosec kruha, nima ženska več toliko časa za ogledalo in lepotičenje, okrutna stvarnost življenja jo vsebolj in bolj vtapa v razburkano valovje življenja, ki se poigrava z njo nič manj neusmiljeno kot s celimi armadami moških.

Skrb za življensko nujne potrebe bistri žensko pamet, ženska preneha živeti samo po modnih žurnalih, romani niso več njeno poglavitno razvedrilo, ni več časa za fantastične načrte bodočih »gradov v oblakih«.

Za vse tu naštetu mnoge ženske nimajo več časa, kar pa imajo prostega časa, ga porabljaajo za pridobivanje novih telesnih in duševnih sit, ki jim so edina podlaga za nadaljni obstanek.

In ravno te vrste življenje, resno in težko, vzgaja ženske za pravo, iskreno ljubezen, za udano, zvesto zakonsko življenje. Same na svoji koži okušajo trpkost življenja in to jih usposablja, da postanejo v vsaki situaciji in vedno zveste ljubice, dobre matere in tudi zveste, požrtvovalne tovarišice v vseh trenutkih življenja.

Sila in pot ljubezni

Gotovo ni v našem življenju nič krasnejšega, kot oni trenotki, ki smo jih preživeli v ljubezni. Oni se vglobojo v najskrivnejše kraje spomina in misel na nje nam pripelje s seboj vedrino, ki zasveti v oko in smehlja, ki trepeti na ustnih. V najgloblji žalosti nam ljubezen dahne veselja, ko smo najbolj potrti, pride v nas in nas napolni z novo energijo za boj z življenjem.

Ni ga na vsem svetu prijatelja, pa naj si je v krvnem sorodstvu z nami, ki nas bi mogel v uri bede in obupavanja duhovno toliko ohrabriti, kot je tega zmožna ljubezen. Ljubav je velesila, vse-mogočna moč, ljudje so ji pokorni kakor sužnji in nje brezmočna žrtev.

Ljubezen nas povede preko vseh težav, ona nas vžiga za še večja in še težje žrtve, a ona, kadar jo občutimo kot nesrečo, zatira v nas vsako podjetnost in pogosto odvzamne celo voljo do nadaljnjega življenja.

No, ljubezen le ni toliko duševna stvar, kolikor je telesno-pohotna, moralno-sebična in impulzivna. Ona je samo v svojem začetku sugestivno-duševna, in zaljubljeni se niti ne zavedo, kdaj jih valovje čiste platonske ljubezni vrže na bregove telesno-pohotne ljubezni.

Iz take idealne, čiste ljubezni požene kaj rado ljubosumje, a to dejstvo še močnejše potrjuje naše stališče, da ljubezen ni duševni, namreč moralno-sebični pojav.

Današnja ljubezen pa o večini slučajev ni toliko idealna, ona je bolj podobna jedi. Bodi kosilo še tako dobro in neoporečno, a če ga jemo vedno enako pripravljenega in vedno iste vrste, se ga kmalu preobjemo in želimo premembe. Nekako podobno je tudi z »moderno«
ljubeznijo, ki jo uganjajo in moški in ženske.

Če je ženina želja, da prihaja mož domov na večerjo ali na kosilo, mora kuhati najraznovrstnejša jedila in mora streči moževi želji. Ista je z ljubeznijo! Če si žena želi ohraniti možovo naklonjenost in ljubezen samo zase, mora biti vsikdar nežna in ljubezniva do svojega moža.

Dobro dekle — hudobna žena

To ni nič nenaradnega. To bridko izkustvo je doletelo že marsikoga, ki se je v zorni mladosti polu nade pridružil deklici, hoteč z njo izvršiti lepe želje in v skupnem življenju zgraditi svetlo nebo iz visokih mladostnih sanj. A komaj sta se vzela, je sledilo razočaranje. Stvarnost je kakor mrzla slana uničila njegovo dobro voljo in njegovo dobro misel zamenila s črnogledim obupavanjem.

Ne da se zavzemamo za moške, moremo potrditi, da najdemo nihanje in kolebanje značaja največ pri ženskah. Kot dekleta so ti ženske ljubeznive, všečne, da naravnost očarajo, — a ko se nabere otrok, ko mineva dekliški izgled, postanejo žene zlobne, te njih zloba postaja naravnost smešna in glupa, ali one vztrajajo v tem, nihče jih ne popravi.

Izliv zlobe pa ni vedno že izliv čuvstev žene. Žene imajo dosti boljše srce kot voljo. One morejo biti zelo dobre tovarišice v življenju in zveste žene in njihova zlobnost je mnogokdaj bolj v besedah kot v dejanju. One prično razgovor in one hočejo imeti tudi zaključno besedo. In bi preje pristale na to, da gre k vragu cela zemlja, kot da bi, in tudi samo enkrat, ne obveljalo njihovo stališče. Često uvidevajo in čutijo tudi same, ne da bi se izdale, da predlagajo in branijo nekaj, ki je povsem neumestno, a se tega trdovratno drže samo za to, ker so to one predložile.

Ženska je vedno manj zadovoljna in bolj nemirna, kot moški, najsi je stara ali mlada, revna ali imovita. Ona neprestano nekaj išče in stalno protestira, nikoli ni zadovoljna s toaleto in je zmeraj raje romantična kot realna. In v tem se prav nič ne loči izobrazena ženska od neizobrazene.

Prava žena je le ta, ki je zvesta tovarišica možu tako v zakonskem kot v družabnem odnošaju. Samo tako postane žena všečna, kakor je bila všečna kod dekle.

XI.

Zakon

Ljubezen, oziroma spolni nagon je v družabni obliki izražen prirodni pojav. Da je ljubezen pristen prirodni nagon, to potrjujeta telesno ugodje a tudi bolest, ki izhaja iz ljubezni.

Zakon pa ni samo kulturni pojav, on je tudi kulturna ureditev, kulturni faktor. Zakon izhaja iz pohlepe, da si prilastimo drugo telo, se nato stopoma pretvarja v skrb za varnost žene, da, končno postane iz tega trajna rodbinska vez.

Sprva teži moški samo po ženski, šele pozneje ju otroci zlijejo v nerazdružno telesno celoto.

Zgodovina uči, da spočetka, pred sedanjo obliko zakona, ni bilo samo mnogoženstva, to je, da je imel moški en sam po več žensk, nego so bile tudi žene skupne več moškim hkrati, to je, ena in ista žena je imela hkrati po več mož. V orijentu se to še dandanes dogaja.

Po verskih predpisih je zakon svetinja, medsebojni javen dogovor, ki ga more razdreti samo Bog. To so seveda samo cerkveni predpisi, v praksi pa se dogaja vse kaj drugega.

Navzlic tem cerkvenim predpisom se poročenci razstavljajo in razhajajo, kamor kdo hoče in žive, kakor kdo hoče! To je v modi zlasti po svetovni vojni. Če ni v zakonu duševne harmonije, ljubezni in medsebojnega spoštovanja, ne zaležajo ne verski običaji ne drugi zakoni — ločitev zakona postane neizogibna, če tudi jo ne prizna cerkov in četudi morajo ločenci život v divjem zakonu z izbrancem svojega srca. Edino to je stvarnost, stvarna bolj kot vse teorije in priznati jo bodo morali tudi zakoni, ker zakoni se ustvarjajo radi ljudi a ne ljudje radi zakonov.

Zakon je za ženo trdnjava. V njej očuva svojo čast in plete svoje gnezdo, moški pa je zidar in oskrbnik tega zavetja. Tako postaja zakon branik morale.

Ali se tudi te vrste zakonski pari, na primer med umetniki, ki služijo v zakonu samo ljubezni a ne rodbini. A taka ljubavna radost je le kratka, ker zakon ni izum za mladino, ampak za starejše. On mora biti zatočišče dveh ljubečih se bitij, in jima naj proži srečo in zadovoljnost tudi v najtugobnejših trenutkih. Zakon bodi združba, mogočna in silna, da ne klonemo niti v najbolj črnih dneh!

Nesrečen zakon

Kolikor idealnejši je zakon, toliko več je v njem sreče, toliko solidnejši je njegov temelj. A da bo zakon idealen, morata imeti zakonca skladen, poroden karakter, obstojati mora iskrena medsebojna ljubezen in neomejeno spoštovanje, manjkati ne sme materialne sigurnosti itd., — poleg tega pa je nujno treba i to, da vstopita moški in ženske povsem zdrava v zakon in da imata iste težnje in isti zakonski cilj.

Nesrečni zakon izhaja večkrat iz notranjih prepričanj in nesoglasij kot pa iz uplivov okolice. Zakon, v katerem je močno duševno edinstvo, kjer vladata iskrena ljubezen in trajno medsebojno spoštovanje — tak zakon blagoslovljata večna sloga in stalen napredek, ne glede na to, je li zakonski par reven ali bogat.

Tak zakon je podoben steni iz jekla, ki odoli vsakemu vplivu okolice. Medtem pa je zakon, ki nima teh nujnih svojih pogojev ali jih ima prerahle in neiskrene, neznosno središče večnega medsebojnega sumničenja, grdnje, drezanja in preganjanja. Takemu zakonu niti ni treba še posebnih spletk okolice, saj je sam po sebi nekako večno bojno stanje, ki prej ali slej dospe do neizogibne katastrofe.

Te vrste zakonov ne najdemo samo pri onih, ki so se poročili brez dovoljne ljubezni ali brez globljega medsebojnega spoznavanja, na nje naletimo tudi pri teh, ki so se poročili iz ljubezni, to je, ki so bili drug v drugega uprav do ušes zaljubljeni, a jim je baš ta slepa ljubezen odvzela moč, da se malo globlje in treznejše vtope sami v sebe in da sebe in svoj položaj primerjajo s stvarnostjo pravega življenja. Da bi se pravočasno streznili, bi se morda razišli še predno je prišlo do poroke, ker bi se prepričali, da je vsa njihova ljubezen samo plod hipnega všečnega utisa.

Stopanje v zakon je najresnejši in najvzvišenejši korak v življenju vsakogar. Rešitvi te težke naloge naj pristopi vsak promišljeno; vsakdo naj, kakor svetuje neumrlji Tolstoj, dolgo in vsestrano razmišlja in šele ko mu je vse kot solnce in do potankosti jasno, naj se odloči in svoj sklep brzo izvede. Zakon nam je za celo življenje moralna spona, on nam mora nuditi novo energijo in novo voljo do življenja, on mora postati topla zibel našim potomcem in zato se v zakon ne sme stopati iz koristolovnih načrtov ali denarnih računov nego iz iskrene, zveste medsebojne ljubezni.

A ker je zdravje absolutni predpogoj za srečo poedinca in za srečo zakona, naj je nihče ne opusti pred zakonom točne zdravniške preiskave in naj se nihče ne poroči, če to zdravnik odsvetuje!

XII.

Surogati ljubezni

Poklonjena in kupljena ljubezen

Brezdvomno je, da je žensko vprašanje ali bolje rečeno: vprašanje razmerja obeh spolov težje rešiti kot katerikoli socialno vprašanje. In čim bolj se človeštvo v duševnem in družabnem oziru razvija, toliko bolj zamršeno, postaja to vprašanje in toliko težja je njegova rešitev.

Često čujemo, kako bodo komunisti komunizirali ženske, da bodo uvedli platonsko ljubav in omogočili ženskam, da bodo brez

straha za posledice prosto vršile svojo prirodno dolžnost. To se torej programi komunizma in oblika, kako bi oni rešili razmjerje med moškim in žensko. Mi pa, ki to slišimo, ne vemo, kdo je bolj neumen — ali ta, ki takšno idejo raznaša, ali tisti, ki takim bajkam verjamejo.

Danes je točno eno, namreč: da je ljubezen spona, ki družijo mladino in da je zakon vez, ki veže starejše in da, kakor se ženske dolgo pomišljajo, predno stopijo v ljubavne odnose, se slično tudi moški obotavljajo, iz prostosti preiti v zakon.

Ti dejstvi sta ustvarili stanje, ki je zahtevalo potrebo, da se uvede rezervna ljubezen ali pravilneje rečeno: prostitucija. Mnogim ne dovoljujejo materialne okolnosti, da bi ustvarili lastno družinsko gnezdo, pa iščejo na ljubavnem trgu telesne naslade. Taka tržišča so dandanes še povsem navaden pojav, ali tam moški ne najde ljubljence, tam najde samo žensko, ki se prodaje moškim in so ji vsi enako dobrodošli. Naravno, v časih so te vrste ljubice še dražje, kot vzdrževanje gospodinjstva in žene, ali moški tega navadno ne vidi, dokler se na lastni koži ne prepriča o tem.

Kupljena ljubezen ne more nuditi moškemu nikdar tega ugodja in užitka, ki mu ga daje idealna ljubezen. In ne da zopet tu spominjamo ne stalno nevarnost spolnega obolenja s strani prostitutk, je, mislimo, dovoljna že sama misel: da je prostitutka posoda, v katero se lahko vsak izpraznjuje, da je njena ljubav denarna, plačana ljubav. — Če se vsega tega zavedamo, ali more potem moški v objetu in v naročju prostitutke dobiti pravo, resnično telesno naslado, nepotvorjeno duševno razvedrilo, ki mu je sicer toli potrebno po napornem dnevnem poslu? Kdor na to kaj da, ta ne bo iskal prostitutk, ampak idealno ljubezen.

Prešuštvo

Surogat ali rezervna ljubezen spada v takozvano prešništvo, ki nima nikake zveze s koketiranjem in namigavanjem najmlajše mladosti.

Prešuštvo je postalo moda, ki hitro osvaja moške in ženske vsega sveta. Vsporedno s pohlepom po obogatitvi se vsi in vsakdo podi za čim večjim telesnim uživanjem. Početki prešuštva so včasih kaj enostavni: sestanek v kavarni, posečanje gledališča, kina, koncertov itd., in tako se iz nagačivega koketiranja in iz nedolžnega sestanka nezaznavno ali sigurnih korakov zabrede v najintimnejše razmerje. To so že navadni, gotovo vsakodnevni dogodki, ki nikogar več ne presenečajo. Moški išče na eni strani spremembe, ženska pa na drugi in to se vse tako lepo opraviči z »moderno ljubeznijo«.

